

2020

TØNDER
KOMMUNE

§16a Miljøgodkendelse af husdyrbrug
Sandetvej 1, 6520 Toftlund

INDHOLDSFORTEGNELSE

INDLEDNING	2
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE	3
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	4
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD	4
B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE	5
1) Indretning og drift af anlæg	5
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer	6
3) Forbindelse til andre husdyrbrug	6
4) Lokalisering og landskab	6
5) Ammoniak	6
6) Lugt	7
7) Øvrige emissioner og gener	7
8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug	9
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak	9
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger	10
C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET	10
1) Foranstaltninger ved ophør	10
2) BAT energi, vand, management m.v.	10
3) Ikke-teknisk resumé af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger	10
4) Miljøledelse	10
D. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT	11
ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER	11
VILKÅR	12
HØRINGER	20
KLAGEVEJLEDNING	20
BILAG	21

INDLEDNING

Aage Schmidt har den 13. januar 2020 søgt om miljøgodkendelse på ejendommen Sandetvej 1, 6520 Toftlund.

Godkendelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen (skema nr. 217323) med tilhørende bilag.

Godkendelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Derefter er der et afsnit der indeholder et ikke-teknisk resume der beskriver konsekvenserne for mennesker og miljø. Til sidst er vilkårene for afgørelsen.

Der gives 6 års frist for udnyttelse af godkendelsen.

Historik

Ejendommen har en miljøgodkendelse fra 2009. Denne godkendelse bortfalder, når der meddeles miljøgodkendelse efter § 16a.

Miljøgodkendelse § 16a – 2020

Ansøger (ejer) søger om den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen på Sandetvej 1, 6520 Toftlund. Der sker ikke nogen udvidelse af dyreholdet.

AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE

Tønder Kommune meddeler 10. juli 2020 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Sandetvej 1, 6520 Toftlund med de stillede vilkår.

Godkendelsen er meddelt jf. § 16a i husdyrloven¹. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen² og husdyrgødningsbekendtgørelsen³. Der godkendes følgende:

Produktionsareal:

1973 m² produktionsareal til slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 % /67%).

623 m² produktionsareal til smågrise. Drænet gulv + spalter (50 % /50%).

1090 m² produktionsareal til søer (golde og drægtige). Løsgående - delvis spaltegulv.

122 m² produktionsareal til søer (diegivende). Kassestier – fuldspaltegulv.

295 m² produktionsareal til søer (diegivende). Kassestier – delvis spaltegulv.

Gødningsareal

1541 m² gødningsareal til flydende husdyrgødning.

Projekterede anlæg:

Ingen

Godkendelsen bygger på ansøgning nr. 217323 indsendt via husdyrgodkendelse.dk.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rasteområder for bilag IV arter.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet jf. vejledning sidst i godkendelsen.

Flemming Refsgaard

Miljømedarbejder

Kvalitetssikring:

Dorte Fabrin

Miljømedarbejder

---

¹ Lovbekendtgørelse nr. 520 af 01-05-2019 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

² Bekendtgørelse nr 1261 af 29. november 2019 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

³ Bekendtgørelse nr. 760 af 30-07-2019 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

MILJØTEKNI SK BESKRIVELSE OG VURDERING

A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

1) Bedriftsoplysninger
Sandetvej 1, 6520 Toftlund
Ejendomsnr. : 5500020641
CVR: 15455403
CHR: 18977

2) Kontaktoplysninger
Navn: Aage Schmidt
Adresse: Sandetvej 1, 6520 Toftlund
Mobil: 40114745
E-mail: aas@bollogschmidt.dk

3) Rådgiver
Navn: Jakob Altenborg – Miljø og Natur Landbrugsrådgivning
Adresse: Byrumvej 30, 9940 Læsø
Mobil: 26259791
E-mail: jakob@miljoeognatur.dk

4) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte
Ingen andre husdyrbrug med samdrift.

B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

1) Indretning og drift af anlæg

Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabel.

Figur: Placering af staldanlæg mv.

Staldafsnit	Stald m ²	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
Stald 1	345 m ²	243 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Stald 2	863 m ²	766 m ² – løsgående, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
Stald 3	499 m ²	122 m ² – kassestier, fuldspaltegulv til søer (diegivende)
		295 m ² – kassestier, delvis spaltegulv til søer (diegivende)
Stald 4	357 m ²	226 m ² - drænet gulv + spalter (50%/50 %) til smågrise
Stald 5	819 m ²	689 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Stald 6	416 m ²	324 m ² – løsgående, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
Stald 7	270 m ²	235 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Stald 8	400 m ²	359 m ² - drænet gulv + spalter (50%/50%) til smågrise
Stald 9	896 m ²	726 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Stald 10	46 m ²	38 m ² - drænet gulv + spalter (50%/50%) til smågrise
Stald 11	86 m ²	80 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m ²
Gyllebeholder (GB1) 3000 m ³	Flydende	771 m ²
Gyllebeholder (GB2) 3000 m ³	Flydende	770 m ²

Gødningsopbevaring og -håndtering
Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 8

Tønder Kommune vurderer:

Det fremgår af ansøgers oplysninger at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet. Tønder Kommune vurderer, at udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området.

Vi vurderer, at der med ansøgers oplysninger og de stillede vilkår er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og -opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af at der ikke bygges nyt og ikke ændres i eksisterende bygninger vil der ikke være påvirkninger.

3) Forbindelse til andre husdyrbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 8

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderer vi, at anlægget på Sandetvej 1 både er teknisk, forureningsmæssigt og driftsmæssigt adskilt fra ansøgers andre ejendomme på Arnumvej 2 og Tøndervej 19.

4) Lokalisering og landskab

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 8-12

Tønder Kommune vurderer:

Alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 er overholdt

Da der ikke etableres nye bygninger har udvidelsen ingen indflydelse på de landskabelige værdier.

5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur – Mandbjerg Skov - ligger ca. 3,5 km øst-nordøst for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,1 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauets nedre grænse på 0,2 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 2 natur er en mose ca. 3,1 km syd-sydvest for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1,0 kg N/ha/år totalt.

Nærmeste kategori 3 natur er en mose ca. 1,7 km syd-sydøst for husdyrbruget. Beregninger i ansøgningssystemet viser, at merdepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet på 1 kg N/ha/år.

Naturbeskyttelseslovens § 3

Ingen områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 vil modtage mere ammoniak som følge af udvidelsen. Det ansøgte projekt vurderes på den baggrund ikke at give anledning til tilstandsændringer af naturområderne.

6) Lugt

Der er foretaget en beregning af lugtgeneafstanden:

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Arrnumvej 4	0	NY	380,3	304,3	634,9	Ja
 Krovej 4	0	NY	755,8	755,8	2331,4	Ja
 Arrild Ejerlav, Arrild	0	NY	979,2	979,2	2571,1	Ja

Tabel: Lugtberegning

Beregningerne viser, at lugtgenekriteriet er overholdt.

Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

Husdyrbrugets gyllebeholdere har fast overdækning. Vilkår til indretning og drift fastsat til reduktion af ammoniakemissionen vurderes at bidrage til reducerede lugtgener for naboer til husdyrbruget.

Under forudsætning af, at vilkårene overholdes, vurderer vi, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

7) Øvrige emissioner og gener

Støj

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 16

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning.

Vi vurderer at vilkåret er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod væsentlige støjgener.

Rystelser og vibrationer

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 16 - 17

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af husdyrbrugets placering vurderes rystelser og vibrationer ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne.

Støv

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 18

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 17-18

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om hygiejneniveau og bekæmpelse så risiko for tilhold af skadedyr reduceres.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 - side 18 - 20

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune vurderer, at husdyrbruget har taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende og miljøet, således at transporterne ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller udgør en unødigt risiko for miljøet.

Lys

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 17

Tønder Kommune vurderer:

At den udendørs belysning ikke vil genere de nærmeste naboer, da ejendommen ligger afskærmet af læhegn og mindre bevoksninger og da afstanden til nærmeste nabo er ca. 500 m. Det vurderes på den baggrund, at naboerne og omgivelserne i øvrigt ikke vil blive generet af lys.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 20-21

Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift, stilles der vilkår til opsyn ved gyllepumpning, samt til opbevaring og håndtering af affald, flydende gødning, brændstof mm. Der stilles vilkår om at beredskabsplanen skal holdes opdateret, så der sikres en effektiv standsning af og oprydning efter eventuelle uheld. Vi vurderer, på den baggrund, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 21

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om at kemikalier opbevares indendørs på fast og tæt bund uden afløb.

På baggrund af ansøgers oplysninger og det stillede vilkår vurderes det at husdyrbruget opbevarer kemikalier og pesticider forsvarligt.

Olie og brændstof

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 21

Tønder Kommune vurderer:

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af olietanksbekendtgørelsen, der i nogen grad sikrer mod forurening. For at undgå olieforurening, er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme og at brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så eventuel spild kan opsamles.

Egenkontrol og management

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 20:

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om egenkontrol ud fra de virkemidler, der er valgt på ejendommen og i overensstemmelse med miljøstyrelsens vejledninger.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes godt landmandskab med hensyn til management.

8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug

Spildevand

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 23:

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det at husdyrbrugets opbevaring og håndtering af spildevand er forsvarlig.

Affald og døde dyr

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 21-23:

Tønder Kommune vurderer:

Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Energiforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 23-24:

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om at anlæg der er særligt energiforbrugende (ventilation og foderanlæg) skal kontrolleres og vedligeholdes så de altid kører energimæssigt optimalt. Der stilles vilkår om skift til lavenergibelysning når eksisterende er udtjente.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund, at der anvendes energibesparende foranstaltninger på ejendommen.

Vandforbrug

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 24:

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre bedst udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer og registrering af vandforbruget.

På baggrund den baggrund vurderer Tønder Kommune, at der anvendes vandbesparende foranstaltninger på ejendommen.

9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 25

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 7255 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget udgør netop 7255 kg N/år.

BAT fastholdes ved at der stilles vilkår om fast overdækning af begge gyllebeholdere.

Tønder Kommune vurderer på den baggrund at BAT er overholdt.

10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 26

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune er enig i ansøgers vurdering om, at der ikke er grænseoverskridende virkninger hverken lokalt eller internationalt.

C. OPLYSNINGER OM IE-HUSDYRBRUGET

1) Foranstaltninger ved ophør

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 26

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af oplysningerne fra ansøger vurderer Tønder Kommune, at foranstaltningerne ved ophør er tilstrækkelige til at der ikke sker skade på miljøet. Der stilles fastholdende vilkår til dette.

2) BAT energi, vand, management m.v.

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 26-29

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det, at det ansøgte projekt anvender BAT mht. energi, vand, management m.v. Der stilles fastholdende vilkår der sikrer overholdelse af kravene.

3) Ikke-teknisk resumé af væsentlige alternativer til teknologi, teknik og foranstaltninger

Ansøgers oplysninger fremgår af bilag 1 – side 29

Tønder Kommune vurderer:

Det vurderes at ansøger har redegjort for væsentlige alternativer til BAT-teknologi.

4) Miljøledelse

Ansøgers udkast til implementering af miljøledelse fremgår af bilag 2

Tønder Kommune vurderer:

IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem når der gives en § 16 a godkendelse.

Den ansvarlige for driften, skal gennemføre og overholde et miljøledelsessystem, herunder:

- Formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold.
- Fastsætte miljømål.
- Udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål.
- Minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt.
- Foretage justeringer af mål og handlingsplaner.
- Minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.
- Dokumentere ovenstående f.eks. med driftsjournaler.

Tønder Kommune vurderer at husdyrbruget, i forbindelse med ansøgningen, har indsendt og dokumenteret implementeringen af et miljøledelsessystem der lever op til de nævnte krav.

D. OPLYSNINGER M.V. TIL MILJØKONSEKVENSRAPPORT

Ved en ansøgning om godkendelse efter husdyrlovens § 16 a, skal ansøgningsmaterialet kunne udgøre en miljøkonsekvensrapport. Kommunen skal gennemgå og bruge rapporten. Tønder Kommune har gennemgået rapporten og har brugt oplysninger i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Ansøgers ikke tekniske resume af miljøkonsekvensrapporten fremgår af bilag 1 – side 30-33

ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Habitatvurdering

Nærmeste natura 2000-område er Mandbjerg Skov der ligger ca. 3,5 km øst-nordøst for husdyrbruget.

Beregninger viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,1 kg N/ha/år i nærmeste punkt på området efter udvidelsen.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde er ligger ca. 3,5 km mod nordvest. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet på Sandetvej 1 ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

VILKÅR

Når godkendelsen udnyttes skal vilkårene overholdes. Godkendelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Det tilladte produktionsareal må maksimalt være som angivet i nedenstående tabel. Staldsystem og dyretypen skal være som angivet i tabellen (placering fremgår af figuren med situationsplan under tabellen):

Staldafsnit	Stald m ²	Produktionsareal, staldsystem og dyretype
Stald 1	345 m ²	243 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Stald 2	863 m ²	766 m ² - løsgående, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
Stald 3	499 m ²	122 m ² - kassestier, fuldspaltegulv til søer (diegivende)
		295 m ² - kassestier, delvis spaltegulv til søer (diegivende)
Stald 4	357 m ²	226 m ² - drænet gulv + spalter (50%/50%) til smågrise
Stald 5	819 m ²	689 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Stald 6	416 m ²	324 m ² - løsgående, delvis spaltegulv til søer (golde og drægtige)
Stald 7	270 m ²	235 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Stald 8	400 m ²	359 m ² - drænet gulv + spalter (50%/50%) til smågrise
Stald 9	896 m ²	726 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Stald 10	46 m ²	38 m ² - drænet gulv + spalter (50%/50%) til smågrise
Stald 11	86 m ²	80 m ² - drænet gulv + spalter (33%/67%) til slagtesvin
Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m ²
Gyllebeholder (GB1) 3000 m ³	Flydende	771 m ²
Gyllebeholder (GB2) 3000 m ³	Flydende	770 m ²

Tabel 1: Oversigt over stalde og dyr

Figur: Situationsplan

2. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøgodkendelsen.

Gødningsopbevaring og -håndtering

3. Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
4. Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
5. Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.

Ammoniak

6. Begge gyllebeholdere angivet i tabel 1 skal have fast overdækning med indvendigt skørt.
7. Åbning af teltdug må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Eventuelle skader på overdækningen skal repareres indenfor en uge efter skadens opståen.

Støj

8. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværtdi	22-07	-	55

Tabel: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

Fluer og skadedyr

9. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

10. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

Driftsforstyrrelser og uheld

11. Beredskabsplanen skal være tilgængelig for husdyrbrugets ansatte og den skal opdateres løbende.

12. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende, skal det opbevares i beholdere, der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område, hvor beholderne står, skal udformes, så den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

Kemikalier og pesticider

13. Kemikalier skal opbevares indendørs, hvor underlaget har fast bund og er uden afløb.

Olie og brændstof

14. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.

15. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

Egenkontrol og management

16. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.

17. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:

- Forbrug af el, vand og brændstof
- Vedligeholdelse af ventilationsanlæg

Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

Affald

18. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.

19. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

Energiforbrug

20. Der skal foretages en årlig opgørelse af forbruget af el og brændstof.

21. Ventilations- og foderanlæg skal vedligeholdes så anlæggene altid kører energimæssigt optimalt.

22. Der skal skiftes til lavenergibelysning i stalde, foderlade og maskinhus, når de eksisterende lyskilder er udtjente.

Vandforbrug

23. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.

24. Der skal foretages en årlig opgørelse af husdyrbrugets vandforbrug.

Husdyrbrugets ophør

25. Ved husdyrbrugets ophør skal ejendommen ryddes for husdyrgødning, affald, døde dyr, spildevand og foder.

HØRINGER

I de høring

Ansøgningen blev 1. april 2020 annonceret i 14 dage på <https://dma.mst.dk/>.

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på 961 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen. Det er kommunens opfattelse, at såfremt der på de tilstødende matrikler ikke er bebyggelse på både husdyrbrugets og naboens matrikel, så har det ansøgte som udgangspunkt underordnet betydning. Ud fra den betragtning er der ikke foretaget orientering af naboer.

Nabo- og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk, ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest onsdag den 12. august 2020.

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

BILAG

Bilag 1: Miljøkonsekvensrapport fra ansøger

Bilag 2: Miljøledelse

Ansøgning om miljøgodkendelse for

so og slagtesvineproduktionen

Sandetvej 1

6520 Toftlund

Datablad

Ansøger og ejer	Åge Schmidt Sandetvej 1 6520 Toftlund aas@bollogschmidt.dk
	Kontaktperson på miljø sagen: Åge Schmidt Mobil: 4011 4745 Mail: aas@bollogschmidt.dk
Husdyrbrugets adresse	Sandetvej 1, 6520 Toftlund
CVR-nummer	15455403
CHR-nummer	18977
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	5500020641
Matrikel-nr.	1, Roost, Arrild
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Tøndervej 19 og Arnumvej 2
Biaktiviteter	Ingen
Ansøgningsskema	217323
Konsulent	Miljø & Natur Landbrugsrådgivning – CVR 25914562 Jakob Altenborg Cand.Scient i biologi. jakob@miljoeognatur.dk , mobil 26259791 Byrumvej 30, 9940 Læsø
Ansøgning indsendt	14-02-2020

Forord

Miljøkonsekvensrapport

Denne rapport beskriver de miljømæssige konsekvenser ved det ansøgte projekt på Sandetvej 1. Det ansøgte omfatter dyrehold i eksisterende stalde.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport. Rapporten behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger.

Rapporten indeholder en beskrivelse og vurdering af den sandsynlige væsentlige indvirkning på miljøet, som det ansøgte vurderes at medføre. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for ejendommen.

Ikke teknisk resumé

Ansøger (ejer) søger både om den fleksibilitet, der ligger i at komme over på stipladsmodellen på Sandetvej 1, 6520 Toftlund.. Der sker ikke nogen udvidelse af dyreholdet.

Ejendommen er beliggende ca. 2500 m øst for Arrild, som er den nærmeste byzone i området. Ligeledes øst for ejendommen ligger en del af Arrild i en afstand af ca. 2300 m som er nærmeste samlede bebyggelse, og nærmeste nabo ligger ca. 600 meter fra ejendommen.

Lugtemissionerne i forhold til enkelt bolig (nabo), samlet bebyggelse og byzone er overholdt. Det betyder, at der ikke vil være lugtgener fra produktionen ved naboer som følge af produktionen på ejendommen.

Der er i godkendelsen beskrevet forhold som støv, skadedyr, affald, lys og indkørselsforhold og hvorledes man vil sikre, at det ikke giver problemer i forhold til omkringboende. Ændringerne af produktionen i forhold til den nuværende produktion, skønnes det ikke at give anledning til øgede gener for omkringboende.

Beregningerne er foretaget, så der tages højde for de værst tænkelige emissioner af ammoniak og lugt ved evt. ændringer i staldene. For husdyrbruget er der krav om at anvende den bedst tilgængelige teknik i forhold til at begrænse ammoniakfordampningen. Dette er i lovgivningen omsat til et bestemt krav til mængden af ammoniak, der må komme fra husdyrbruget.

Beregningerne viser, at hverken natur beskyttet efter danske nationale regler eller efter EU-regler, vil modtage mere ammoniak end de grænser, der er sat herfor i lovgivningen. Grænserne er langt fra nået.

Datablad.....	2
Forord	3
Ikke teknisk resumé	4
B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte	7
Tidligere godkendelser.....	7
Biaktiviteter.....	7
B.1 Indretning og drift af anlæg mm.....	7
Opbevaring og håndtering af husdyrgødning.....	8
B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.	8
B.3 Forhold til andre husdyrbrug.....	8
B.4 Beliggenhed og omgivelser	8
Landskabs og planmæssige forhold	10
B.5 Ammoniakemission	12
Natur	12
B.6 Lugtemission	15
B.7 Emissioner og genepåvirkninger	16
Støj.....	16
Rystelser	16
Lys.....	17
Fluer og skadedyr	17
Støv.....	18
Øvrige emissioner	18
Transport.....	18
Egenkontrol.....	20
Ansøger har redegjort for følgende egenkontrol:	20
Risici og håndtering.....	20
B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug.....	21
Døde dyr	22
Spildevandsmængde	23
Energiforbrug	23
Vandforbrug	24
Reststoffer.....	24
Foder.....	24
B.9 Valg af BAT	25
B.10 Grænseoverskridende virkninger	26
IE-husdyrbrug	26
C.1 Foranstaltninger ved ophør	26
C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management	26

Management	26
BAT energi	28
BAT vand	28
BAT – råvarer	28
Samlet BAT-vurdering	29
C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer	29
Miljøkonsekvensrapport	30
D.1-a Udformning, dimensioner mm.	30
D.1-b Forventede indvirkning på miljøet	30
Vandmiljø	30
Natur	31
Naboer/lugt.....	31
D.1-c Særkender.....	31
Risici og håndtering.....	31
Beskrivelse af risikominimering/BAT	32
D.1-d Væsentlige alternativer	33
Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten	33
D.3 Kompetente ekspert	33

B. Oplysninger om husdyrbruget og det ansøgte

Tidligere godkendelser

- 12. jan 2011 - § 12 godkendelse

Biaktiviteter

Ingen biaktiviteter

B.1 Indretning og drift af anlæg mm.

Der er tale om en ejendom med produktion af slagtesvin. Produktionsarealet udgør samlet 4103 m² nettoareal. Alle stalde er indrettet med enten delvist spaltegulv eller drænet gulv.

De enkelte staldafsnit er opdelt og opmålt efter om afsnittet er adskilt forureningsmæssigt fra andre afsnit. Herefter er anvendt staldenes nettoareal. Nettoarealerne er beregnet ved at udregne størrelsen på en sti og derefter beregne det samlede stiareal. Denne metode vurderes at give det mest korrekte nettoareal.

Nedenstående skema viser hvordan nettoarealet er fremkommet.

Stald navn	Dyretype og staldsystem	Sti mål	Sti antal	Areal ansøgt (m ²)	Areal Nudrift (m ²)	Areal 8-årsdrift (m ²)
Stald 1	Slagtesvin Drænet gulv	4,5*2,25	24	243	243	243
Stald 2	Drægtige søer Delvist spaltegulv	9*24 10*5,5	3 10	216 550	216 550	216 550
Stald 3	Farestald Delvist spaltegulv	2,55*1,65	70	295	295	295
Stald 3	Farestald Fuldspaltegulv	2,6*1,6	27	122	122	122
Stald 4	Klima og ungsvin Drænet gulv	2,95*2,4	32	226	226	226
Stald 5	Slagtesvin Drænet gulv	5,5*2,25 4,3*2,25	40 20	495 194	495 194	495 194
Stald 6	Løbestald Delvist spaltegulv	18*18	1	324	324	324
Stald 7	Slagtesvin Drænet gulv	6,1*2,4	16	235	235	235
Stald 8	Klimastald Drænet gulv	3,25*2,4 3,25*2,25	16 32	125 234	125 234	125 234
Stald 9	Slagtesvin Drænet gulv	6,3*2,4	48	726	726	726
Stald 10	Klimacontainer Drænet gulv	3*12,5		38	38	38
Stald 11	Sygestier Drænet gulv			80	80	80

Ovenstående skema og opgørelsen af produktionsarealet ud fra stistørrelse, betyder desuden at efterfølgende kontrol kan udføres efter dette skema, sammenholdt med situationsplanen.

Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Gyllebeholder er etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholder tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Begge gyllebeholdere er overdækket.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Der er en samlet opbevaringskapacitet på ejendommen på 6000 m³, som udgøres af to eksisterende gyllebeholdere på hver 3000 m³. Derudover er der 2000 m³ på Arnumvej 2. Det vurderes ud fra normtal 2019, at der under normale forhold produceres ca. 9830 m³ husdyrgødning på ejendommen og der er således tilstrækkelig opbevaringskapacitet på ejendommen. Beregningen er foretaget med udgangspunkt 410 søer, 10000 slagtesvin og 12000 smågrise.

Vurdering

Samlet vurderes gylleopbevaringen og håndteringen af gylle at leve op til BAT, herunder følges generel lovgivning på området.

Ligeledes vurderes bygningerne størrelse og indretning at leve op til kravene til hold af søer og slagtesvin.

B.2 Anlægsarbejder, bygningsændringer mm.

Der skal ikke foretages ændringer i bygninger eller etableres nyt byggeri.

Placeringen af bebyggelse fremgår af kortmaterialet i husdyrgodkendelse.dk, samt af indsendte situationsplan.

B.3 Forhold til andre husdyrbrug

Anlægget er hverken teknisk, forureningsmæssigt eller driftsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug. Der er til bedriften yderligere to produktionsenheder, Arnumvej 2 og Tøndervej 19. Alle enheder drives selvstændigt og uden en produktionsmæssig sammenhæng.

B.4 Beliggenhed og omgivelser

I husdyrgodkendelse.dk er angivet afstande til naboer, skel, vej mm. jf. husdyrlovens §§ 6, 7 og § 8.

Afstande § 6

Område	Afstand	Beskrivelse	Afstandskrav
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens fremtidige byzone eller sommerhusområde	2496 m	Arrild	50 m
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til	2482 m	Område i Arrild	50 m

boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.			
Nabobeboelse	564 m	Arnumvej 4	50 m

Afstande § 8

Afstandskravene er vurderet i husdyrgodkendelse.dk. Såfremt at afstandskravet ikke er overholdt vil der være en beskrivelse af hvorfor, men i de tilfælde hvor afstandskravene er overholdt vurderes det ikke at være nødvendigt med yderligere beskrivelse.

Nærmeste...	Afstand meter	Afstandskrav	Afstandskrav overholdes	Beskrivelse
Enkelt vandindvindingsanlæg	930	25 m	Ja	
Fælles vandindvindingsanlæg	3270	50 m	Ja	
Vandløb	659	15 m	Ja	
Dræn	➤ 15	15 m	Ja	
Sø	118	15 m	Ja	
Privat fælles vej/ offentlig vej	583	15 m	Ja	
Levnedsmiddelvirksomhed	>25	25 m	Ja	
Beboelse på samme ejendom	21	15 m	Ja	
Naboskel	192	30 m	Ja	

Afstandene i § 8 er kun gældende for nye anlæg eller i forbindelse med udvidelser/ændringer, som medfører en forøget forurening.

Nærmeste sårbare natur er ligeledes angivet i husdyrgodkendelse.dk.

Afstande til nærmeste naturområder er følgende:

Naturkategori	Afstand meter	Beskrivelse	§7 afstand overholdt
Kategori 1 natur	3515	Habitat skov	Ja (mindst 10 m)
Kategori 2 natur	5399	Hede	Ja (mindst 10 m)
Kategori 3 natur	2248	Mose	-

Vurdering

Som det fremgår af ovenstående, er alle afstandskrav i husdyrgodkendelseslovens §§ 6, 7 og 8 overholdt, og der foretages derfor ikke yderligere vurdering end det er foretaget i forbindelse med fastsættelse af afstandskriterierne.

Landskabs og planmæssige forhold

Ejendommen er beliggende i et område der i kommuneplanen er udlagt indenfor følgende væsentlige planmæssige forhold.

Anlægget er placeret inden for følgende områder og zoner:

(Kommuneplan 2017-2028)	Ja	Nej
Bevaringsværdige landskaber		X
Uforstyrrede landskaber (Stille- og mørkeområde)		X
Større sammenhængende landskaber		X
Værdifulde Geologiske områder		X
Kystnærhedszonen		X
Værdifulde kulturarvsområder	X	
Værdifulde landbrugsområder	X	
Store husdyrbrug		X
Økologiske forbindelser		X
Potentielle økologiske forbindelser		X
Naturbeskyttelsesområder		X
Potentielle naturbeskyttelsesområder		X
Natura2000		X
Skovrejsning		X
Lavbundsareal		X
Kirkebyggelinjer		X
Skovbyggelinjer		X
Strand-, Sø- og Å-beskyttelseslinjer		X
Beskyttede sten- og jorddiger		X
Klitfredning		X
Fund og fortidsminder (Totalliste med både fredede og ikke-fredede. Kun beskyttelseslinjerne indgår i KP. Selve fortidsminderne er en statslig opgave.		X

Tønder Kommunes kommuneplan 2017 angiver følgende retningslinjer:

Særligt værdifulde landbrugsområder

Retningslinje 6.3.2

I de særligt værdifulde landbrugsområder gælder følgende:

Når landbrugsjord inddrages til andre formål end jordbrug, skal det dokumenteres, at der er taget de størst mulige hensyn til landbruget.

Arealudlæg til andre formål end jordbrug kræver en begrundelse for denne lokalisering – en planlægningsmæssig og en funktionel begrundelse.

Bevarelse af landbrugsjord har høj prioritet. Landbrugsinteressen kan dog vige for hensynet til væsentlige interesser i forhold til natur, miljø, byudvikling, landskab eller kulturhistorie. Planlægningen af konkrete tiltag i det åbne land skal i planperioden ske på baggrund af den nyeste jordbrugsanalyse.

Redegørelse

Særligt værdifulde landbrugsområder kan f.eks. være områder med:

- Stor husdyrtæthed
- Specialproduktioner (f.eks. industrikartofler og vadehavslam)
- Potentiale for specialproduktion, f.eks. områder med gode vandingsmuligheder eller energiforsyning
- Mange investeringstunge ejendomme
- Mange nyetablerede landmænd
- Gode muligheder for forarbejdning af husdyrgødning
- Tæt sammenhæng mellem primærproduktion (f.eks. kartofler) og følgevirkninger (f.eks. kartoffelmelsfabrikken i Toftlund)
- Mange økologiske produktioner
- Jorder med høj dyrkningsværdi
- Landbrugsjord bør ikke unødigt inddrages til andre formål end jordbrug, og der bør tages størst muligt hensyn til landbrugsinteressen. Der skelnes mellem almindelig landbrugsjord og landbrugsjord i særligt værdifulde landbrugsområder.

I de særligt værdifulde landbrugsområder skal landbrugsinteressen tillægges en vis vægt. Der stilles i den forbindelse krav om dokumentation for, hvordan den landbrugsmæssige interesse skal varetages i forbindelse med inddragelse af arealer til andre formål end jordbrug. Derimod skal landbrugsinteressen i forbindelse med arealinddragelse af almindelig landbrugsjord indgå på lige fod med andre interesser.

Kommunen viderefører udpegningen "særligt værdifulde landbrugsområder" fra den tidligere kommuneplan. Udpegningen er vist på kortet link, og er foretaget i områder, hvor husdyrtrykket (dyreenheder pr. hektar) er højt, eller hvor andre af de ovenfor anførte forhold gør sig gældende.

Værdifulde kulturmiljøer

Retningslinje 3.1.5

Kulturmiljøerne indeholder en række kulturspor, som beskriver udviklingen i landskabet, bebyggelser, levevilkår, måden at bo på eller den specielle arkitektur, der knytter sig til det enkelte område.

Her gælder at:

- bevaringsinteresser ikke må tilsidesættes.
- etablering af nye anlæg, ny bebyggelse og andre indgreb, der i væsentlig grad vil forringe oplevelsen eller kvaliteten af bevaringsinteresserne, ikke må finde sted i disse områder.
- samspillet mellem kultursporene, naturgrundlaget og det omgivne landskab ikke må sløres eller ødelægges.
- når der udarbejdes lokalplan inden for et værdifuldt kulturmiljø eller dele heraf, skal lokalplanbestemmelserne sikre de pågældende bevaringsværdier.
- for husmandskolonierne Roost og Bjernstrup-Løjtved, må husmandsudstykningsernes kulturhistoriske struktur ikke forringes ved byggeri og anlæg.
- retningslinjen udelukker ikke nyt byggeri og anlæg, der etableres med respekt for de bevaringsinteresser, der knytter sig til områderne.
- ved planlægning eller godkendelse af nye, store bygninger eller anlæg uden for kulturmiljøerne, må bevaringsinteresserne ikke tilsidesættes, hvis bevaringsværdierne inden for kulturmiljøerne vil blive forringet af de nye tiltag.

Redegørelse

Et kulturmiljø er et større eller mindre geografisk afgrænset område, der ved sin fremtræden afspejler væsentlige træk af den samfundsmæssige udvikling. Det indeholder en række kulturspor, der fortæller en historie om menneskelig aktivitet.

Et kulturmiljø kan f. eks. være et karakteristisk landsbymiljø, en bevaringsværdig bebyggelse eller et særligt bebyggelsesmønster.

Kulturmiljøer beskriver et bredt aspekt af kommunens udvikling i vores byer, landsbyer og på landet. De beskriver den lokale arkitektur og byggetradition og giver et billede af udviklingen fra eksempelvis bopladser fra oldtiden, øsamfund, marsken med værfter og diger, geestrandbebyggelser fra jernalderen til nutiden, nyere husmandskolonier til levn fra 1. verdenskrig.

I kulturmiljøerne må bevaringsinteresser ikke tilsidesættes, men retningslinjen udelukker ikke nyt byggeri og anlæg, der etableres med respekt for de bevaringsinteresser, der knytter sig til områderne.

Ved planlægning eller godkendelse af nye, store bygninger eller anlæg udenfor kulturmiljøerne, skal bevaringsinteresser tilgodeses. Bevaringsinteresserne må ikke tilsidesættes, hvis bevaringsværdierne inden for kulturmiljøerne bliver forringet af de nye tiltag uden for området.

Vurdering

Projektet indebærer ingen byggeri på ejendommen. Det vurderes derfor ikke relevant at foretage yderligere vurdering af denne del af ejendommens placering i landskabet.

Samlet vurdering

Produktionen overholder alle afstandskrav og der er ingen nye bebyggelser involveret i godkendelsen. Derfor vurderes påvirkningen af området i relation til visuelle udtryk mm. ikke at være af væsentlig anderledes karakter, og projektet vurderes at være i overensstemmelse med kommuneplanens rammer. Det vurderes derfor ikke relevant at foretage yderligere vurdering af ejendommens placering i landskabet.

B.5 Ammoniakemission

Den totale ammoniakemission fra ejendommen udgør 7255 kg N/år, hvilket samme niveau som den tilladte drift og som 8-årsdriften.

Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle særligt sårbare kategori 1 og 2 naturtyper i området.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1 Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D), beliggende <i>inden</i> for Natura 2000-område og omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende <i>inden</i> for et Natura 2000-område og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	Max. total deposition (afhængig af antal husdyrbrug i nærheden* af naturområdet): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. total deposition på 1,0 kg N/ha pr. år.

Ammoniakfølsomme naturtyper (bilag 3 pkt. D) beliggende uden for internationale naturbeskyttelses-områder: Højmoser, lobeliesøer, heder større end 10 ha samt overdrev over 2,5 ha der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.	
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 men som er beliggende uden for Natura 2000-områder, samt ammoniakfølsomme skove større end 0,5 ha og mere end 20 m brede.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

*Antallet af husdyrbrug i nærheden for kategori 1-natur, opgøres som en summering af:

- 1) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år inden for 200 m,
- 2) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år inden for 200-300 m,
- 3) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år inden for 300-500 m,
- 4) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år inden for 500-1.000 m, og
- 5) antallet af husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år inden for 1.000-2.500 m.

Nedenstående skema viser depositionen til de forskellige naturkategorier som totaldeposition (kategori 1 og 2 natur) og som merdeposition (kategori 3 natur). Såfremt bekendtgørelsens afskæringskriterier som angivet i skemaet ovenfor ikke er overholdt vil det enkelte punkt efterfølgende blive beskrevet yderligere og vurderet. Er kriterierne overholdt vil der ikke blive foretaget yderligere vurderinger.

Naturkategori	Kumulation	Totaldeposition Kg N/ha/år	Merdeposition Kg N/ha/år	Vurdering
Kategori 1 natur	2	0,1	-	Nærmeste kategori 1 natur ligger over 3,5 km væk. Produktionen medfører deposition i området på 0,1 kg N/ha/år og bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 1 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området. Kumulations er ligeledes vurderet.
Kategori 2 natur		0,1	0,0	Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. 5,4 km væk. Bekendtgørelsens krav til totaldeposition til kategori 2 natur overholdes. Det vurderes at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning af området.
Kategori 3 natur		0,1	0,0	Nærmeste kategori 3 natur ligger øst for ejendommen i form af en mose. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør 0,0 kg N/ha/år, og bekendtgørelsens

				afskæringskriterier for kategori 3 natur er dermed overholdt.
Øvrige § 3 områder		0,4-0,8	0,0	Der ligger en sø nordvest for ejendommen. Merdepositionen set i forhold til 8 års driften udgør 0,0 kg N/ha/år. Dermed overholdes bekendtgørelsens afskæringskriterier til kat. 3 natur også her, og det vurderes at de ikke sker en påvirkning af området.

Beskyttede arter

Dyr og planter omfattet af bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og bedriftens arealer. På baggrund af Faglig Rapport nr. 635, 2007 "Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV" fra Danmarks Miljøundersøgelser, samt Videnskabelig Rapport nr. 50, 2013 "Overvågning af arter 2004-2011" fra Nationalt Center for Miljø og Energi, vurderes det at følgende bilag IV-arter kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på eller omkring bedriften og udbringningsarealerne.

Navn	Registreret forekomst	Udbredelsesområde
Odder	x	
Markfirben		x
Stor vandsalamander		x
Spidssnudet frø		x
Arter af flagermus		x

Arter der kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted omkring anlægget.

Den nærmeste sø med mulighed for bilag IV-arter (stor vandsalamander og spidssnudet frø) ligger i en afstand af ca. 120 m nordvest for gyllebeholderne. Der er ikke registreret bilag IV arter i søen.

Der er registreret odder i Fiskbæk, som er beliggende i en afstand af 550 meter fra ejendommen. Der er ingen påvirkning af vandløbet med deposition af ammoniak. Og det vurderes derfor at produktionen ikke påvirker tilstedeværelsen af odder i Fiskbækken. For de øvrige arter gælder at der ingen aktuelle registreringer er af arterne i området, jf. oplysninger på Naturdata gennem Danmarks miljøportal.

Danmark har jf. Biodiversitetskonventionen forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. Arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse er registreret som sådan på Den danske Rødliste.

Vurdering

Ejendommen overholder alle afskæringskriterier i bekendtgørelsen og det vurderes, jf. forarbejderne til udarbejdelse af afskæringskriterier, at produktionen ikke medfører en påvirkning af den omkringliggende natur.

Ligeledes gælder at det er vurderet at produktionen ikke vil medføre en påvirkning af beskyttede arter, da der er langt til de nærmeste habitater og påvirkningen af disse habitater er minimal.

B.6 Lugtemission

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger af produktionsarealets størrelse og hvilken art der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind. Lugt stammer primært fra stalden. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med arbejde med husdyrgødning og udbringning heraf.

Lugtemissionen i nudrift og ansøgt drift er beregnet i IT-ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. og er angivet i skemaet herunder:

	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)
Nudrift	42738	113065	42738	113065
Ansøgt drift	42738	113065	42738	113065
Stigning	0	0	0	0

Som angivet i tabellen sker der ingen stigning mht lugt fra produktionen i forbindelse med godkendelsen.

Lugtemission i Odour Units (OU) beregnes med OML-modellen og i Lugt Enheder (LE) med FMK-modellen. Begge modeller beregner spredningen af lugtemissionen fra husdyrbruget på grundlag af produktionsarealets størrelse og lugtemissionsfaktorerne for den eller de pågældende dyretyper og staldsystemer fastsat i hhv. OU og LE, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 B. Faktisk lugt er den beregnede lugtafgivelse til omgivelserne, efter at eventuelle teknologier til reduktion af lugtemission er inkluderet i beregningerne.

Der er ligeledes foretaget beregninger af lugtpåvirkningen til husdyrbrugets nærmeste naboer i www.husdyrgodkendelse.dk. Den beregnede geneafstand for områdetyperne nabobeboelse, byzone og samlet bebyggelse fremgår af nedenstående tabel:

Bebyggelse	Kumulation Antal	Model	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet afstand til bebyggelse (m)	Genekriterie overholdt
Arnumvej 4 (enkelt bolig)	0	Ny	304	635	Ja
Krovej 4 (samlet bebyggelse)	0	Ny	756	2331	Ja
Øsby (byzone)	0	Ny	979	2571	Ja

Boligerne på ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af det generelle beskyttelsesniveau. Det vil sige, at de ikke indgår i vurdering af, om der ligger enkeltboliger eller samlet bebyggelse inden for de beregnede geneafstande.

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der er ingen andre produktioner indenfor de nævnte afstande, og der er derfor ingen kumulation.

Vurdering

Produktionen overholder bekendtgørelsens lugtgenekrav, og det vurderes på den baggrund at driften af ejendommen kan fortsættes uden det vil medføre særlige lugtgener i området.

B.7 Emissioner og genepåvirkninger

Støj

Beskrivelse af støjkloder

Der kan forekomme støjkloder fra:

- Foderanlæg og kompressor
- Ventilation
- Transport til og fra ejendommen
- Periodevis støj i forbindelse med markdrift

Driftsperiode for støjkloder

Det tilstræbes, at støjende aktiviteter afholdes i tidsrummet 7-18. Dog med undtagelse af den periodevis markdrift, hvor virksomheden er afhængig af vejret.

Der anvendes hjemmeblandet foder og der er automatisk fodring. Foderet opbevares i gastætte kornsiloer og fodersiloer. Mølle og kompressor til foderanlæg er placeret i foderladen. Kompressoren er afskærmet således at støjen reduceres. Mølleri og foderblanding foregår indendøre i foderlade og er derfor afskærmet.

Ventilationen er stort set altid i drift, da det er nødvendigt i forhold til indeklimaet i staldene. Ventilationen renholdes for både at reducere elforbruget og for at reducere støj.

For så vidt angår støj fra landbrugsmaskiner vil der dagligt forekomme kørsel, samt jævnlig transporter med lastbil. Herudover vil der forekomme sæsonbetonet kørsel ved gylleudbringning og markarbejde.

Tiltag mod støjkloder

Støj søges generelt dæmpet ved valg af støjsvag teknologi og afskærmning. Endvidere søges al unødigt tomgangskørsel undgået.

Vurdering

Det vurderes at ejendommens samlede støjbidrag, angivet som det ækvivalente, korrigerede støjniveau i dB(A) i punkter 1,5 m over terræn, målt eller beregnet ved nærmeste beboelses opholdsareal, ikke overskrider Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier for støj, og den ansøgte drift af ejendommen kan ske uden væsentlig gene for omkringboende.

Rystelser

Virksomhedens bidrag til niveauet for vibrationsniveauet (dB re 10⁻⁶ m/s²) målt som det maksimale KB-vægtede accelerationsniveau med tidsvægtning S må ikke overstige værdierne i Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø Orientering fra Miljøstyrelsen, nr. 9 1997,

Anvendelse	Tidpunkt	Vægtet accelerationsniveau L _{aw} i dB
Boliger i boligområder (hele døgnet)	Hele døgnet	75
Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	18-7	75
Børneinstitutioner og lignende	I åbningstiden	75

Boliger i blandet bolig/erhvervsområde	7-18	80
Kontorer, undervisningslokaler og lignende	Hele døgnet	80
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	85
Kontorer og tilsvarende lokaler i erhvervsbebyggelse, hvor der foregår følsomme aktiviteter	Hele døgnet	80

Anvendelse	Tidspunkt	A-vægtet lydtryksniveau (10-160 Hz), dB	G-vægtet lydtryksniveau dB
Beboelsesrum, herunder børneinstitutioner og lignende	18-7	20	85
	7-18	25	85
Kontorer, undervisningslokaler, og lignende støjfølsomme rum	Hele døgnet	30	85
Erhvervsbebyggelse	Hele døgnet	35	90

Brug af maskiner i landbruget kan i nogle tilfælde give anledning til vibrationsgener. Dette vil typisk være rystelser maskinføreren udsættes for, fremfor rystelser der giver gener for det omgivende miljø. Denne type rystelser er en arbejdsmiljøfaktor og vurderingen af dette forhold indgår i arbejdspladsvurderingen (APV) og behandles ikke nærmere her.

Vurdering

I forbindelse med transport kan der muligvis være vibrationer fra køretøjerne. Dette vil dog ikke være i et omfang der overstiger, hvad der almindeligvis må forventes fra kørsler på landets veje. Der er ikke nabobeboelser beliggende umiddelbart op til veje eller indkørsler. Rystelser fra ejendommen eller transport i forbindelse med driften af denne forventes derfor ikke at give gener for omgivelserne, og det vurderes at grænseværdierne overholdes til alle områder nævnt i ovenstående tabeller.

Lys

Lysforhold

Belysning af anlæg: Der vil være et vist lysudfald fra bygningernes vinduer, samt fra udendørsbelysning ved foderindlevering.

Lyset i staldene er tændt i forbindelse med fodring af grisene og ophold i staldene.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Lyset vil udelukkende være tændt på det niveau som enten er foreskrevet af anden lovgivning eller i det omfang det er nødvendigt i forbindelse med ophold i staldene.

Udendørsbelysning vil være tilkoblet bevægelsessensorer eller automatisk slukning.

Vurdering

Det ansøgte projekt vil ikke medføre væsentligt mere belysning end i nudriften. Det forventes ikke, at ejendommens belysning vil påvirke omgivelserne i negativ retning.

Fluer og skadedyr

Skadedyr

Generel bekæmpelse af skadedyr

Bekæmpelse af skadedyr foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi fastsatte retningslinjer.

Fluegener

Kemisk fluebekæmpelse foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Rottebekæmpelse

Bekæmpelse af rotter foretages efter Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer. Desuden følges de forbyggende foranstaltninger, som er fastlagt i Bekendtgørelse om bekæmpelse af rotter mv. (Bek. nr. 611 af 23. juni 2001). Der er fast aftale med Brdr. Ewers.

Vurdering

Det vurderes, at der med ovenstående udføres en effektiv og tilfredsstillende flue- og skadedyrsbekæmpelse.

Støv

Den primære støvkilde er støv fra ventilationsanlæg. Der er overbrusning i alle stalde som reducerer støvproduktionen.

Der kan forekomme støv fra kørsel på de omkringliggende arealer og veje ved staldanlæggene, endvidere vil der være en mindre støvgene ved indlæsning af tilskudsfoder og mineraler.

Forurenings- og genebegrænsende foranstaltninger

Der vil i det daglige være fokus på at minimere støvgener udenfor husdyrbruget, og i forbindelse med færdsel på ikke befæstede veje, vil der være særligt fokus omkring ejendommen beliggende nær ved vejene.

Vurdering

På baggrund af afstanden til de umiddelbare naboer og husdyrbrugets fokus på minimering af støvgener i forbindelse med foderopbevaring og håndtering samt transporter, vurderes det, at det ansøgte ikke vil medføre væsentlige gener for omgivelserne som følge af støv. Der ligger en beboelse langs med indkørslen til ejendommen. Denne beboelse er dog ejet af ansøger.

Øvrige emissioner

Udover ovennævnte emissioner vil der være emissioner af NO_x, CO₂ og SO₂. Disse emissioner stammer bl.a. fra afbrændning af fossile brændstoffer til opvarmning og til drift af maskiner. Der vil desuden være svovlforbindelser fra staldene. Det gælder for disse emissioner at udledningerne reguleres af national lovgivning og krav til effektivitet af motorer mm. På landbruget er man naturligt interesseret i at hjælpe klimaet så meget som muligt og derfor holder man sig orienteret om alternative opvarmning metoder og evt. overgang til eldrevne redskaber.

Vurdering

Det vurderes at man på ejendommen overholder de gældende regler på området.

Transport

Transporter	Før godkendelse	Efter godkendelse
	Antal/ år	Antal/ År
Transport af tilskudsfoder	52	52
Korn	180	200
Levering af smågrise	6	4
Afhentning af slagtesvin	104	52
Afhentning af døde dyr	52	52
Valle	90	90
Udbringning husdyrgødning - gylle	300	395
Affald	52	52
Brændstof	12	12
Samlet	848	909

Vurdering af transportveje til og fra ejendommen

Alt transport til og fra ejendommen foregår af privat indkørsel med adgang fra Arnumvej, hvor der i nærområdet (1 km) findes enkelte andre beboelser. Der er en beboelse ved til og fra kørsel til ejendommen, denne beboelse er dog ejet af ansøger. Der er opmærksomhed på at tage hensyn til naboer, og der bliver almindeligvis henstillet til maskinstation og andre aktører at de skal være opmærksom på nabobeboelser. Der kan forekomme gyllekørsel mm. langs andre veje, hvor der ligger beboelser, og her vil der være opmærksomhed omkring transporten, hvilket omfatter henstillinger til maskinstation om at reducere fart og om at udvise generelt hensyn til naboer.

Størstedelen af transporterne er af gylle, foder og afhentning af dyr. Samlet set forventes der en mindre stigning i antallet af transporter med det ansøgte projekt.

Transporterne forventes hovedsageligt at foregå på hverdage inden for normal arbejdstid, dvs. kl. 6-18, men kan til tider foregå i aften- og nattetimerne. Transport til og fra husdyrbruget vil altid foregå ved hensynsfuld kørsel. Derudover tilstræbes, at al tung transport gennemføres på hverdage inden for normal arbejdstid.

I højsæsonen for gyllekørsel kan der køres uden for normal arbejdstid, men dette vil foregå under hensyntagen til naboernes nattesøvn, så kørsel tæt på naboerne så vidt muligt ikke foregår senere end kl. 22 eller tidligere end kl. 6 på hverdage og ikke senere end kl. 23 og tidligere end kl. 8 i weekender og på helligdage.

Vurdering

Ved miljøgodkendelse af husdyrbrug er det muligt at regulere trafik internt på bedriften og ved ind- og udkørsel. Det gælder hvis trafikken giver anledning til gener for naboer tæt på ejendommen, eller f.eks. hvis oversigtsforholdene ved udkørsel til offentlig vej vurderes, at kunne give anledning til farlige situationer for trafikken.

Der kan ikke stilles vilkår til trafik på offentlig vej, som lovligt kan anvendes til kørsel med den type køretøjer, der anvendes til drift af husdyrbrug. Her er det vejmyndighedernes vurdering om der et generelt er et generelt problem, som skal tages hånd om. Det kunne f.eks. være vejens bæreevne, der ikke kan holde til særligt tunge køretøjer. Natur- og Miljøklagenævnet har i en tidligere klagesag fastslået: ” Spørgsmål om f.eks. belastning af det lokale vejnet reguleres ikke ved husdyrbruget, men af den relevante vejlovgivning, og afgøres af relevante vejmyndigheder. Færdsel på offentlig vej reguleres i øvrigt af færdselsloven og håndhæves af politiet.”

Da der er tale om gode til- og frakørselsforhold til ejendommen, og der er en beskeden stigning i antallet af transportere, vurderes det på den baggrund, at transportere til og fra ejendommen ikke medfører væsentlige gener for de omkringboende.

Det vurderes ligeledes at til og frakørselsforholdene til ejendommen er optimale, da der udelukkende ligger boliger ved indkørselsvejen der er ejet af samme ejer.

Samlet vurderes at ejendommen håndterer transport til og fra ejendommen ansvarligt og med fokus på at skabe så få gener som muligt.

Egenkontrol

Ansøger har redegjort for følgende egenkontrol:

- Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol minimum hvert 10. år
- En gang årligt udarbejdes ”Gødnings- og husdyrindberetning”,
- Overvågning af vand og strømforbrug
- Dokumentation for fasefodring og anvendelse af fytase
- Miljøledelsessystem
- E-kontrol 4 gange om året

Med ovenstående er der redegjort for, at der er fokus på management og egenkontrol på ejendommen. Ved at registrere og iagttage daglige rutiner og forbrug, kan eventuelle u hensigtsmæssige forhold identificeres og afhjælpes. Det vurderes samlet set at driften af husdyrbruget på adressen inkl. egenkontrol og management lever op til lovens krav. Driften af husdyrbruget forventes derfor samlet set ikke at medføre en væsentlig negativ virkning på miljøet

Risici og håndtering

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb fra frosne marker eller efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges

- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Pesticider opbevares i aflåst rum uden afløb. Rummet er beliggende i maskinhus.

Oplag af olie og andre kemikalier

Der er to dieselolietanke placeret i maskinhuset og en mellem drægtighedsstald og løbestalden. Den er placeret på befæstet areal således at udslip nemt kan ses og stoppes og evt. opsamles.

Der findes oplag af splidolie i værkstedet. Olietromler opbevares på fast gulv og i en bakke med opsamling af evt. spild.

Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

Øvrige risikoelementer håndteres ansvarligt og med fokus på at undgå utilsigtede skader på miljø og omgivelser.

B.8 Affaldsproduktion og ressourceforbrug

Der forventes en affaldsproduktion der er proportionel med virksomhedens størrelse og type.

Da der er tale om et IE-brug, så skal affaldshierarkiet, jf. § 6 b i lov om miljøbeskyttelse, iagttages (fremgår af § 35 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Det betyder, at beskrivelsen skal illustrere, hvordan affaldshåndteringen på husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet jf.

Miljøbeskyttelseslovens § 6 b. Heraf fremgår det at affaldsforebyggelse og -håndtering skal ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

- 1) Affaldsforebyggelse.
- 2) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 3) Genanvendelse.
- 4) Anden nyttiggørelse.
- 5) Bortskaffelse.

I den daglige drift vil der være en række affaldsprodukter til bortskaffelse via kommunale ordninger og modtagestationer. Affaldet opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med affaldsregulativerne for Tønder Kommune. Dagrenovation samt pap og papir fra bedriften fyldes i affaldscontainer. Affaldscontaineren tømmes hver 14. dag via den kommunale ordning. Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares i container, og som tømmes en gang pr. måned.

Ikke forbrændingseget affald (f.eks. eternit, glaserede fliser og tegl, imprægneret træ o.l.). Normalt forefindes der ikke "ikke forbrændingseget affald" på ejendommen, men i tilfælde af den type affald opstår, så bortskaffes det til kommunal genbrugsplads. Eventuelt jernaffald bortskaffes til skrothandler.

Øvrigt farligt affald som f.eks. lysstofrør, el-sparepærer, oliefiltre, batterier eller spraydåser indsamles i servicerum/værksted. Brugte batterier tages ofte med retur af leverandør. Andet leveres til kommunal modtagestation.

Affald opbevares og bortskaffes i overensstemmelse med gældende lovgivning og affaldsdirektiver, og det vurderes ikke at håndteringen heraf kan medføre risiko for forurening af miljøet.

Ejendommen skal overholde Tønder Kommunes erhvervsregulativ og bortskaffelse skal ske i overensstemmelse med dette. Endvidere er ejendommen omfattet af reglerne i Affaldsbekendtgørelsen. Farligt affald skal i henhold til Tønder Kommunes regulativ for erhvervsaffald bortskaffes til godkendte modtageanlæg og transporten af farligt affald skal ske af godkendte transportører.

I henhold til bekendtgørelse om affald, kan op til 200 kg farligt affald pr. år afleveres på Genbrugspladsen, men større mængder skal afhentes via en godkendt transportør. Kvitteringer på korrekt bortskaffelse for affaldstyper under kategorien "farligt affald" skal gemmes i mindst 5 år og skal kunne forevises, når kommunen beder om det. Virksomheder kan aflevere samme fraktioner som borgere, dvs. at virksomheder nu kan aflevere op til 10 asbestplader om året, men virksomheder kan fortsat ikke aflevere landbrugsplast og medicin fra landbrug og andre fraktioner, som almindelige borgere ikke har.

Følgende må ikke afleveres på genbrugspladsen:

- Medicinrester - Leveres til godkendt modtager af farligt affald
- Kanyler - Leveres til godkendt modtager af farligt affald
- Landbrugsplast - Leveres til godkendt modtager,
- Udtjente maskiner og udstyr – Skrothandler

Afhentning af farligt affald, der ikke modtages på genbrugspladsen skal ske af godkendte transportører. Ejendommen er tilmeldt Tønder Kommunes ordning for dagrenovation. Affaldet består hovedsageligt af husholdningsaffald.

Farligt affald og risikoaffald i form af sprøjter og medicinrester opbevares i container. Kanyler og glas opbevares i spand med låg og afleveres til godkendt modtager.

Olie, spildolie og kemikalieaffald opbevares i tætte tromler med låg e. lign.

Erhvervsaffald bortskaffes i overensstemmelse med kommunens regulativ for erhvervsaffald. Der er indført miljøledelse på ejendommen, hvor også affaldshåndtering er beskrevet.

Vurdering

Det vurderes at ejendommen lever op til affaldshierakiet og til affaldsregulativerne for Tønder Kommune.

Døde dyr

Døde dyr overdækkes med kadaverkappe og smågrise opbevares i container indtil de afhentes af destruktionsanstalt, DAKA. Afhentning sker løbende. Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt. Døde dyr opbevares i en brønd ca. 150 m syd for ejendommen, herved reduceres smitterisikoen.

Animalsk affald opbevares så der ikke opstår uhygiejniske forhold, indtil afhentning til autoriseret destruktionsanstalt.

Kemikalier generelt

På ejendommen forekommer ingen opbevaring af klinisk / medicinsk affald (sprøjter medicinrester m.v.), idet dette medtages/bortskaffes af dyrlæge eller gennem den kommunale modtagestation. Eventuel opbevaring af brugte sprøjter vil ske i kanyleboks og bortskaffes i overensstemmelse med kommunens affaldsregulativ eller via dyrlæge.

Pesticider

Pesticider opbevares i aflåst rum uden afløb. Rummet er beliggende i maskinhus.

Oliekemikalier

Der er to dieselolietanke placeret i maskinhuset og en mellem drægtighedsstald og løbestalden. Den er placeret på befæstet areal således at udslip nemt kan ses og stoppes og evt. opsamles.

Spildevandsmængde

Spildevandstyper	m ³ /år efter godkendelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand, drikkevandsspild mv.	750 m ³	Gyllebeholder	Ingen
Sanitært spildevand fra beboelse	200 m ³	Nedsivning	TRIX

Beskrivelse af spildevandstilledning

750 m³/år spildevand tilledes gyllebeholder med flydende husdyrgødning.

Beskrivelse af spildevandsafledning

Rengøringsvand ledes fra stald til gyllebeholder.

Sanitært spildevand ledes nedsivning.

Tagvandet opsamles ikke, så regnvandet nedsives direkte omkring bygningerne.

Energiforbrug

Energi

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Elforbrug	310.000 kwh	310.000 kwh
Opvarmning stald	Halm	Halm
Dieselolie	12.000 l	12.000 l

Elforbruget i svinestalden går primært til belysning og drift af teknisk udstyr, herunder foder, ventilation og gyllepumpning

Energibesparende foranstaltninger

Når der i anlægget udskiftes lysarmaturer sikres det, at der i det omfang det er foreneligt med biologiske forhold, at der vælges mellem de mest energibesparende systemer. F.eks. LED-belysning.

Vandforbrug

Vand

Type	Forbrug nudrift	Forbrug ansøgt
Årligt forbrug af drikkevand	7600 m ³	8700 m ³
Årligt forbrug af vaskevand til vask af stalde	550 m ³	750 m ³

* Drikkevandet er beregnet ud fra standard normer for vandforbrug i "Håndbog i driftsplanlægning 2015"

Vandforbruget svarer nogenlunde til normen. Udover ovennævnte der vandforbrug til vask af maskiner, sprøjtning mm. Samlet forbrug på ejendommen udgør 9500 m³.

Bedriften forsynes vand fra vandværk. Der forventes mindre stigning i vandforbruget i forbindelse med godkendelsen.

Vandbesparende foranstaltninger

Drikkevandsinstallationerne på bedriften efterses og rengøres jævnligt med henblik på at undgå spild.

Eventuelle lækager i systemet identificeres straks og repareres hurtigst muligt.

Reststoffer

Udbringning af husdyrgødning bliver foretaget efter de gældende generelle regler ift. indhold af fosfor, kvælstof og zink. Gyllen vil i øvrigt indeholde vand og fodersplid mm. Disse forhold er der i de generelle regler taget højde for og det vurderes derfor at udbringningen af gylle lever op til disse generelle regler.

Foder

Der anvendes hjemmeblandet foder. Foderet leveres til siloer og foderlade. Mht. støv mm. fra foderproduktionen er dette behandlet særskilt under støv.

Der anvendes vådfoder og tørfoder på ejendommen og udfordringen sker 2-3 gange om dagen.

Der sikres effektiv fodring gennem foderets sammensætning og løbende foderkontroller, således at fodringen stemmer overens med dyrenes behov. Derudover er sundhedsstyring vigtig for en effektiv produktion med lavest muligt forbrug af foder- og hjælpestoffer. Der anvendes fasefodring på ejendommen, og der tilsættes fytase til foderet. Fytase medfører en bedre optagelse af fosfor fra foderet og dermed mindre fosfor i gyllen.

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitere fodereffektivitet og produktionseffektivitet. Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

Vurdering

Det vurderes at foderforbrug og tiltag i øvrigt vedr. foder lever op til en produktion af den ansøgte størrelse.

Samlet vurdering af affalds- og ressourceforbrug

Virksomheden er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen og Tønder Kommunes Affaldsregulativ for erhverv. Virksomheden oplyser, at reglerne efterleves.

Det vil sige, at

- Dagenovationslignende og forbrændingseget affald bortskaffes til forbrænding.
- Deponeringseget affald skal frasorteres og opbevares, så vindflugt undgås.
- PVC-affald frasorteres og bortskaffes korrekt.
- Klinisk risikoaffald som kanyler, medicinflasker og lignende opbevares forsvarligt i egnet emballage

Beskyttelse af jord, grundvand og overfladevand:

- Farligt affald opbevares, så det ikke kan løbe til jord, grundvand eller overfladevand og beskyttet mod vejrlig. Tanke er sikret mod påkørsel.
- Eksisterende olietanke er reguleret af olietanksbekendtgørelsen. Nye tanke og/eller sløjfning af tanke skal anmeldes til Tønder Kommune.

Det vurderes, at der er redegjort for et vand- og energiforbrug, der står mål med størrelsen af dyreholdet og alderen på staldene. Der er en mindre stigning i ressourceforbruget som følge af godkendelsen.

B.9 Valg af BAT

Alle stalde er med delvise spaltegulve eller drænede gulve. Alle gyllebeholdere er overdækkede.

	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav Kg N/år	6947	308	7255
Faktisk emission Kg N/år	6947	308	7255
Forskel Kg N/år			0
BAT krav overholdt			Ja

BAT- niveauet er beregnet som eksisterende stalde, BAT-krav fastsat i eksisterende godkendelse.

Idet BAT kravet er overholdt er der ikke vurderet på øvrige tiltag til reduktion.

Vurdering

BAT kravet er overholdt og det vurderes med baggrund heri at produktionen har gjort hvad der er økonomisk og praktisk muligt for at nedbringe ammoniakemissionen mest muligt.

B.10 Grænseoverskridende virkninger

Det er vurderet, at det udelukkende er produktionens emission af ammoniak der potentielt kan have en grænseoverskridende virkning. Det er dog vurderet at ammoniakemissionen har et niveau og en karakter, hvor hovedparten af emissionen vil påvirke lokalområdet og kun mindre del af emissionen vil bidrage til baggrundsbelastningen i omkringliggende lande. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører grænseoverskridende virkninger hverken lokalt eller internationalt.

IE-husdyrbrug

Der er tale om et IE-husdyrbrug da der er over 2000 stipladser til slagtesvin på ejendommen.

C.1 Foranstaltninger ved ophør

I forbindelse med ophør vil der blive truffet de nødvendige foranstaltninger med henblik på at overlevere anlægget i forsvarlig miljømæssig tilstand.

- Den resterende husdyrgødning i kummer og tanke vil blive fjernet
- Fodersiloer/foderrum tømmes og rengøres
- Staldene vil blive rengjort og spildevandet kørt ud på dyrkede arealer i henhold til lovgivningen
- Udtjent inventar og andet metal vil blive leveret til produkthandleren
- Udtjent elektronisk udstyr vil blive leveret til genbrug
- Andet affald vil blive afhændet efter miljølovens forskrifter
- Olietanke tømmes
- Døde dyr fjernes
- Gylletankene vil blive fjernet, når de ikke længere er brugbare for denne eller anden bedrift

C.2 Anvendelse af BAT råvarer, energi, vand og management

Management

Medarbejdere

De ansatte deltager løbende i relevante kurser. Der bliver udarbejdet APV for arbejdspladsen, opsat førstehjælpskasser og øjenskylleudstyr, og der er konstant værnemidler i form af beskyttelsesbriller, handsker, åndedræts- samt høreværn til rådighed for medarbejderne.

Beredskabsplan

Der er udarbejdet en beredskabsplan, hvori telefonnumrene til kontaktpersoner og offentlige kontaktinstanser i forbindelse med eventuelle uheld er nedskrevet. Beredskabsplanen indeholder forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, driftsmateriel, gylle, brand m.v., og er tilgængelig for alle på arbejdspladsen.

Dagligt tilsyn

Ansøger eller dennes ansatte tilser dyr og produktionsanlæg flere gange hver dag. Der udføres små reparationer når det er nødvendigt, Såfremt der er behov for det, bliver der tilkaldt service til driftsanlægget som udføres af kompetent personale.

Mark- gødningsplan

Der bliver hvert år udarbejdet gødningsregnskab af en planteavlskonsulent.

Sprøjtejournal

Der føres sprøjtejournal.

Gødningsbeholderne følger reglerne for kontrol min. hvert 10 år.

Renoveringsplan for driftsudstyr og staldbygninger

Samtlige slagtesvine- og klimastalde gennemgribende renoveret i perioden 2017-2019 med nyt inventar mm. Løbe/drægtighedsstald er renoveret i 2013. Det vurderes derfor at der vil gå 25-35 år inden der skal foretaget gennemgribende renoveringer på ejendommen.

Samlet BAT indenfor management

Det vurderes, at ejendommen anvender bedst tilgængelig teknik, indenfor følgende managementpunkter:

- Alle medarbejdere deltager løbende i relevante kurser.
- Der bliver udarbejdet en beredskabsplan som hænger tilgængelig for alle medarbejdere.
- Der foretages daglige tilsyn og løbende service og vedligehold på driftsanlæggene.
- Kvalitetskontrol
- Vurdering af tidshorizonten for større renovering af driftsinventar og driftsbygninger.
- Der er indført miljøledelse på ejendommen

Godt landmandskab

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af indkøbt foder.
- Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.
- Der udarbejdes gødningsregnskab på bedriften.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, skadedyr samt mindske risikoen for at der opstår uhygiejniske forhold.
- Sætte særlig fokus på dyrevelfærd og fortsat gøre en ekstraordinær indsats over for infektioner, som kan overføres fra dyr til mennesker.
- Tage hensyn til grund- og overfladevand, når driften tilrettelægges.

Rengøring og desinficering

Der er på bedriften stor opmærksomhed på at renholde stalde og omkringliggende arealer. En sideeffekt af godt indeklima er, at staldene lugter mindre end gennemsnittet, samt at ammoniakfordampningen ligeledes er lavere.

Overbrusning i svinestalde

Følger de lovmæssige krav om overbrusningsanlæg eller tilsvarende anordning til regulering af svins kropstemperatur.

Miljøledelsessystem

Der er i februar 2017 offentliggjort BAT konklusioner for husdyrbrug, hvilket medfører at alle IE-brug inden 21. februar 2021 skal have implementeret miljøledelse dog senest ved meddelelse af §16a miljøgodkendelse.

Miljøledelsen skal omfatte:

- 1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- 2) fastsætte miljømål,
- 3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet. Miljøledelse er allerede indført på husdyrbruget.

Se vedhæftede bilag.

BAT energi

Energibesparende foranstaltninger

Belysning:

- Der anvendes LED belysning.
- Lamper rengøres jævnligt
- Lyset er tændt i forbindelse med fodring og ophold i staldene. Fodring og ophold i staldene sker typisk i perioden 6-20 og i den periode vil lyset være tændt.

Det skal understreges, at tidspunkterne for lys er vejledende og der vil kunne være daglige og sæsonmæssige udsving i varigheden af tændt lys.

Korntørring:

Der er ingen korntørring på ejendommen, da alle kornsiloer er gastætte.

Transport:

Køretøjer vedligeholdes og tomgangskørsel undgås. Ansøger har fokus på at minimere antal transporter.

Ventilation:

Der er diffus undertryksventilation eller undertryksventilation med vægventiler i alle stalde. Ventilationen er under udskiftning til E/C styring. Der er separat styring i hver sektion som styrer varme/ventilation. Herved sikres de mest optimale forhold for grisene og samtidig sikres også at der bruges mindst mulig energi. Desuden bliver udsugningsenhederne vasket for hvert hold nye grise. Herved reduceres vindmodstanden i aftrækskanalen og der spares store mængder energi.

Styring af ventilationen i staldene er med til at sikre et godt indeklima og samtidigt med til at reducere forbruget af energi til et absolut minimum.

BAT vand

Vandbesparende foranstaltninger

- Anlæggets drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.
- Ansøger bestræber sig på at minimere forbruget af vaskevand.
- Vandforbruget minimeres ved at der bruges drikkenipler over fodertruget. Dermed opsamles det vand, der spildes og der anvendes kun præcist det drikkevand grisene tapper.
- For ikke at bruge mere vand end nødvendigt og samtidig få en effektiv rengøring, anvendes højtryksrensere og iblødsætning, når staldene rengøres.
- Stophaner på vandslanger.
- Der udføres regelmæssig kalibrering af drikkevandsanlægget for at undgå spild.

BAT – råvarer

Der er på bedriften stor opmærksomhed mod at minimere anvendelsen af råvarer i produktionen. Der laves således E-kontrol minimum en gang i kvartalet, for derigennem at kunne monitorere fodereffektivitet og produktionseffektivitet.

Der er fokus på at minimere spild af foderstoffer og på at optimere og minimere indholdet af fosfor og protein i foderstoffer, dog altid med fokus på virksomhedens produktionsresultater og ikke mindst dyrenes velbefindende.

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.

- Daglig regulering af fodertildeling.
- Der udarbejdes foderplaner, evt. i samarbejde med konsulent, og med anvendelse af nyeste viden indenfor svinefodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås. Jævnlig tilpasning af blanderecepter.
- Godt management og sunde dyr.
- Foderanlæg justeres jævnlige, således at udfodret mængde svarer til dyregruppen og unødigt foderspild minimeres.
- Dyrene fasefodres, dvs. at der fodres med forskellige foderblandinger afhængigt af dyrenes alder/levende vægt. Kravet til næringsstoffer er forskelligt, og ved at fasefodre indenfor normerne undgås en generel overforsyning med råprotein og fosfor, som ellers vil udskilles via husdyrgødningen og belaste miljøet.

Samlet BAT-vurdering

Samlet vurderes det at projektet lever op til BAT indenfor punkterne, ammoniak, miljøledelse, management, fodringsstrategi, vand, energi, spildevand, støj, støv, lugt, opbevaring af husdyrgødning, forarbejdning af husdyrgødning og udbring af husdyrgødning, blandt andet baseret på punkterne i BREF-dokumentet og lovgivningskravene.

Risikoen ved MRSA eller antibiotikaresistens håndteres af generelle veterinærregler i fødevarerstyrelsens regi.

I lovgivningen er der faste krav til BAT på ammoniakudledning, som sikrer at husdyrbrug vælger et staldsystem eller en teknologi blandt de bedste tilgængelige, for at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrugene, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i DK nås og at den sundhedspåvirkning ammoniak afstedkommer dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

C.3 Ikke teknisk resume af væsentlige alternativer

For at reducere ammoniakemissionen mest muligt er følgende alternativer undersøgt:

- luftrensning
- gylleforsuring

I det BAT niveauet for ejendommen er opfyldt, er det vurderet at alle alternativer vil medføre en væsentlig og ikke proportional belastning af bedriftens økonomiske produktionsresultat, og alternativerne er derfor fravalgt.

Miljøkonsekvensrapport

I relation til miljøkonsekvensrapportens krav til oplysninger jf. punkt B henviser til punkter B1-B10 i nærværende afsøgning, og den videre redegørelse i miljøkonsekvensrapporten tager udgangspunkt i ovennævnte oplysninger.

D.1-a Udformning, dimensioner mm.

Ejendommen består af følgende produktionsbygninger:

Materialevalg

	Grundplan ca.	Bygningshøjde ca.	Taghældning	Bygningsmaterialer/farver	Anvendelse
Stald 1	345 m ²	6 m	20°	Gule sten, gråt tag	Slagtesvin
Stald 2	863 m ²	7 m	20°	Gule sten, gråt tag	Søer
Stald 3-5	1675 m ²	7 m	20°	Gule sten, gråt tag	Opdræt
Stald 6-9	1982 m ²	8 m	20°	Gule sten, gråt tag	Søer og opdræt
Stald 10	46 m ²	3 m		Container, hvid	Smågrise
Stald 11	86 m ²	3 m		Gulesten, rødt tag	Sygestier
Gylletank	391 m ²	3 m		Elementer	Gylle
Gylletank	459 m ²	3 m		Elementer	Gylle

I øvrigt henvises til landskabsvurderingen under punkt B.4.

D.1-b Forventede indvirkning på miljøet

Projektets forventede væsentlige indvirkningerne på miljøet vurderes at være:

- påvirkning af vandmiljø
- påvirkning af omkringliggende natur
- påvirkning af naboer

Vandmiljø

Projektet kan potentielt påvirke vandmiljøet, både grundvandsressourcen og ferske vande samt havmiljøet. Det er dog vurderet at de generelle virkemidler som virksomheden skal leve op til jf. anden lovgivning, modvirker de potentielle væsentlige påvirkninger af vandmiljøet. Herunder gælder erhvervets generelle krav til opsamling af overskudskvælstof gennem efterafgrøder, og skærpede krav til fosforoverskud fra bedrifterne.

Kumulation

Produktionen af fødevarer vil altid medføre en påvirkning af miljøet, men i Danmark er der skrappe kvotekrav til anvendelsen af kvælstof til planteavl, således at ikke alle planter tildeles den gødning de har brug for. Dette krav, sammen med ovenstående efterafgrøder mm. betyder at der, selv i kumulation med andre ejendommen, må forventes en minimal påvirkning af miljøet.

Natur

Påvirkning af den omkringliggende natur gennem deposition af ammoniak kan i visse tilfælde medføre en væsentlig påvirkning af naturen. Der er dog opstillet en række krav og kriterier for hvornår en påvirkning er væsentlig, og bedriften overholder disse krav til alle naturkategorier i området. Det er derfor vurderet at produktionen ikke medfører en væsentlig påvirkning på naturen i området.

I relation til bilag IV dyre- og plantearter vurderes bekendtgørelsens afskæringskriterier i alt sin væsentlighed at reducere påvirkningen af sådanne arter til et absolut minimum, og at disse arter derfor ikke påvirkes negativt af produktionen.

Kumulation

Bedriftens påvirkning af særlig sårbar natur er vurderet i forhold til kumulation med øvrige bedrifter i nærområdet. I relation til særlig sårbar natur er der skærpede krav til bedriften tilladte påvirkning af et særligt sårbart område, såfremt der ligger andre bedrifter i nærheden af den sårbare natur.

Der er ikke andre bedrifter indenfor en afstand der gør at kumulationen skal vurderes.

Naboer/lugt

Alle husdyrproduktioner medfører en emission af lugt, støv, støj og lys. Disse emissioner spredes omkring bedriften afhængig af vind, højde på afkast, hastighed på luften i ventilator og temperatur. I relation til lugt vurderes denne spredning omkring ejendommen i husdyrgodkendelse.dk, hvor i forvejen fastsatte afskæringskriterier i forhold til enkeltliggende naboer, samlet bebyggelse og byzone/sommerhusområde skal overholdes. Bedriften overholder alle disse afskæringskriterier.

I relation til øvrige gener er der redegjort herfor i punkt B-7, og det vurderes at der ikke er forhold ved produktionen der påvirker menneskers generelle sundhed.

Kumulation

I forhold til naboer gælder ligeledes et kumulationsprincip, hvor kravene skærpes såfremt der ligger andre produktioner med en ammoniakemission over 750 kg indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltliggende naboer eller 300 meter fra samlet bebyggelse eller byzone.

Der ligger ikke andre produktioner indenfor ovennævnte afstande.

D.1-c Særkender

Der er tale om en slagtesvineproduktion. I forbindelse med godkendelsen af produktionen har man forholdt sig til de mulige væsentlige indvirkninger på miljøet.

Ejendommen forventer ingen væsentligt skadende virkninger på miljøet som følge af produktionen på ejendommen. På ejendommen følger og overholder man generelt dansk lovgivning, men i særdeleshed vurderes at lovgivningen om anvendelsen af gødning herunder husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrloven i alt sin væsentlighed sikrer miljøet mod utilsigtede virkninger af husdyrproduktionen. De beskrevne krav til dansk landbrug indenfor kvælstofkvoter, fosforregnskab, vurdering af mulige skader på sårbar natur, vurdering af påvirkning af naboer mm. vurderes at forebygge og begrænse den mulige skade som landbrugsproduktionen kan have på miljøet.

Risici og håndtering

Brand

Kan opstå som følge af fejl i elinstallationer og medføre risiko for udslip af giftige stoffer. Dette søges undgået ved at vedligeholde el-udstyr og undgå adfærd, der kan beskadige ledninger og elektriske hjælpemidler.

Gylleudslip

Kan forekomme ved påkørsel af gyllebeholder, ved at en gyllebeholder, gyllekanaler eller pumpeledninger er utætte, eller ved at en gylletank kan sprænge.

Kan medføre nedsivning af gylle til grundvand, eller afstrømning af gylle til vandløb fra frosne marker eller efter ekstrem nedbør. Kan desuden give spild i forbindelse med læsning af gyllevogne.

Risiko for gylleudslip forsøges minimeret ved at:

- Der er ryddet op, hvor der arbejdes.
- Medarbejdere får god instruktion.
- Bygninger og maskiner vedligeholdes.
- Der er gode adgangs- og transportveje.
- Gylleanlæg holdes i orden, og pumpning af gylle overvåges
- Børn og fremmede har ikke adgang til betjening af gyllepumper mm.
- Der gennemføres de lovpligtige 10-årskontroller, hvor gylletankene kontrolleres af særligt uddannet personale.

Udslip af miljøskadelige stoffer

Hvor der opstår uheld med risiko for udslip af skadelige stoffer, kontaktes kommunens miljøberedskab. Hvor der er overhængende fare alarmeres alarmcentralen på telefon 112.

Kemikalier

Forskellige hjælpemidler som rengørings- og desinfektionsmidler til staldrengøring, konserveringsmidler til foderbrug, medicin og andre hjælpestoffer, der kan udgøre en miljørisiko, håndteres og opbevares, så der ikke kan ske en utilsigtet udledning til miljøet.

Pesticider og sprøjteudstyr

Pesticider opbevares i aflåst rum uden afløb. Rummet er beliggende i servicebygning.

Oplag af olie og andre kemikalier

Der er to dieselolietanke placeret i maskinhuset og en mellem drægtighedsstald og løbestalden. Den er placeret på befæstet areal således at udslip nemt kan ses og stoppes og evt. opsamles.

Samlet vurdering af risikoelementer vedrørende miljøforhold

Det vurderes, at håndteringen af husdyrgødning foregår på en tilfredsstillende måde, og at husdyrbruget samlet set håndterer risikoelementerne korrekt og derfor ikke vil have en negativ påvirkning på miljøet og omgivelserne.

Beskrivelse af risikominimering/BAT

Gyllebeholderne bliver etableret således at bund og vægge er tætte, og den kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Gyllebeholderne tømmes regelmæssigt af hensyn til vedligeholdelse og inspektion. Gyllebeholderne er overdækkede.

Gyllevognene vil fyldes med sugestuds. Herved elimineres mulighederne for gyllesplid i forbindelse med pumpefejl og påfyldning af gyllevogn. Anvendelse af sugestuds betragtes som den mest miljøforsvarlige måde at fylde gyllevognen.

Samlet vurderes gylleopbevaringen at leve op til BAT

Endvidere bemærkes, at anlægget er under dagligt opsyn. Alle medarbejdere vil desuden blive instrueret i forholdsregler i tilfælde af uheld.

D.1-d Væsentlige alternativer

Ejendommen har i forbindelse med godkendelsen vurderet på alternativer indenfor ammoniakreduktion og lugtreduktion. Produktionen lever op til Miljøstyrelsens fastsatte afskæringskriterier for lugt og ammoniak, herunder det vejledende BAT niveau for ammoniak. Det er derfor vurderet at investering i yderligere emissionsreducerende teknologi som luftrensning ikke vil være et proportionalt tiltag, og disse er derfor udeladt.

Godkendelsen omfatter intet nyt byggeri. Derfor er der ikke vurderet på andre placeringer.

Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

I dette afsnit er der nævnt de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet. I alle de foregående afsnit, vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Ejendommen er beliggende i område med landskabelige interesser.
- Staldsystemerne i hovedparten af de eksisterende stalde er med delvist spaltegulv med henblik på at minimere ammoniakfordampningen fra staldanlægget.
- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.
- Der er udarbejdet en beredskabsplan for ejendommen.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. Befolkningen og menneskers sundhed.
2. Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.
3. Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.
4. Materielle goder, kulturarv og landskabet.
5. Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.
6. Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1- 5.

D.3 Kompetente ekspert

Miljøkonsekvensrapporten er udarbejdet af Cand.scient Jakob Altenborg fra Miljø & Natur Landbrugsrådgivning.

Miljøledelse

Åge Schmidt

Sandetvej 1
6520 Toftlund

Miljøpolitik

Dette er den overordnede miljøpolitik for bedriften

- ✓ Vi opfylder alle lovkrav og sikkerhedsforskrifter på miljøområdet.
- ✓ Vi reviderer politikker og mål en gang årligt.
- ✓ Vi vedligeholder et miljøledelsessystem, som til en hver tid modsvarer de krav, der stilles i branchen.
- ✓ Vi sikrer, at medarbejdere er informeret omkring vor miljøpræstationer.
- ✓ Vi vil reducere miljøbelastningen ved aktiviteter under hensyntagen til tekniske, økonomiske og forretningsmæssige rammer.
- ✓ Vi ønsker løbende at reducere miljøbelastningen fra landbruget.

Gem alle registreringer i mindst 5 år. De skal forevises ved miljøtilsyn!

Miljøledelsessystem

I år har jeg valgt at gøre en indsats for:
Reduceret elforbrug

Mit mål er at:
Nedbringe elforbruget med 5 %

Hvad vil jeg gøre for at nå målet:
Lyskilder udskiftes løbende til LED lys og ventilation udskiftes til
E/C ventilatorer.

Årstal   2020

Hvad er status inden start
Elforbruget er inden start på 310.000 kwh

Hvad er status efter indsats:

Effekt af indsats:

Gem alle registreringer i mindst 5 år. De skal forevises ved miljøtilsyn!

Eksempler på steder, hvor du kan spare:

Råvarer: Foder, Rengøringsmidler, Andre hjælpestoffer, Effektivitet, Sprøjtemidler

Vand: Drikkevandsspild, Vaskevand.

Affald: Nedbringe mængden, Sortering, Genanvendelse.

Energi: Lys, Ventilation Varmelamper, Fyring, Varmekilde, Isolering Varmefordeling, Genvinding, Brændstof, Dæktype, Reduceret kørsel, Udskiftning af materiel.

Når du minimum 1 gang årligt gennemgår og evaluerer miljøarbejdet/ miljøledelsessystemet og om nødvendigt foretager justeringer af mål og handlingsplaner - så har du mulighed for at opnå en bedre score ved miljøtilsyn.

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

§ 42. IE-husdyrbrug skal have et miljøledelsessystem, der opfylder betingelserne i stk. 2.

Stk. 2. Den, der er ansvarlig for driften af husdyrbruget, skal gennemføre og overholde et miljøledelsessystem, herunder

- 1) formulere en miljøpolitik med afsæt i husdyrbrugets miljøforhold,
- 2) fastsætte miljømål,
- 3) udarbejde handlingsplan for det eller de fastsatte miljømål,
- 4) minimum 1 gang årligt evaluere miljøarbejdet og om nødvendigt foretage justeringer af mål og handlingsplaner og
- 5) minimum 1 gang årligt gennemgå miljøledelsessystemet.

Stk. 3. De i stk. 2, nr. 1-5, nævnte krav skal kunne dokumenteres enten i form af opbevaring af dokumenter eller ved anden dokumentation, herunder f.eks. i digital form.

Gem alle registreringer i mindst 5 år. De skal forevises ved miljøtilsyn!

Registrering og dokumentation

Dato	Vand	EI	Varme	

Gem alle registreringer i mindst 5 år. De skal forevises ved miljøtilsyn!

Registrering og dokumentation

Dato				

Gem alle registreringer i mindst 5 år. De skal forevises ved miljøtilsyn!